



TJÄNSTESKRIVELSE

2018-11-27

Kommunstyrelsens kontor

Kommunstyrelsen
kommunfullmäktige

Program för uppföljning av privata utförare-mål och riktlinjer 2019-2022

Dnr: KS 18/420

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2016 ett program för uppföljning av privata utförare. I 5 kap 3 § kommunallagen stadgas att kommunfullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Syftet med kommunallagens bestämmelse om kontroll och insyn hos privata utförare är att

- stärka ett strategiskt förhållningssätt med enhetlig struktur och förbättrad styrning
- förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare
- öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet

I programmet uppdras till samtliga nämnder att vid upphandling av tjänst som är kommunal angelägenhet, utforma upphandlingen enligt fullmäktiges övergripande mål och riktlinjer. Redan i förfrågningsunderlag ska därför nämndens krav enligt detta program beskrivas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2018-11-27 Program för uppföljning av privata utförare-mål och riktlinjer 2019-2022

Program för uppföljning av privata utförare - mål och riktlinjer 2019-2022

Ärendet

Kommunen är huvudman för flertalet välfärdstjänster och har därigenom enligt lag ansvar för att tillhandahålla tjänster med tillfredsställande kvalitet till kommunens invånare. Kommunen är huvudman för alla sina angelägenheter oavsett vem som är utförare. Fristående förskolor och skolor är sina egna huvudmän.

Fullmäktige uppdrar i enlighet med detta program, nämnderna att säkerställa att utförare som nämnden anlitar för att utföra kommunal angelägenhet:

- bedriver verksamheten enligt aktuella lagar, förordningar och föreskrifter som gäller för verksamheten.
- bedriver verksamheten enligt mål och riktlinjer som fullmäktige, och respektive nämnd inom sitt ansvarsområde, fastställer för verksamheten.
- bidrar i utvärdering, uppföljning och statistikinlämning till kommunen, nationella register eller andra myndigheter.
- tillgodoser allmänheten, via kommunen, möjlighet till insyn enligt kommunallagen 8 kap 17 a § kommunallagen.

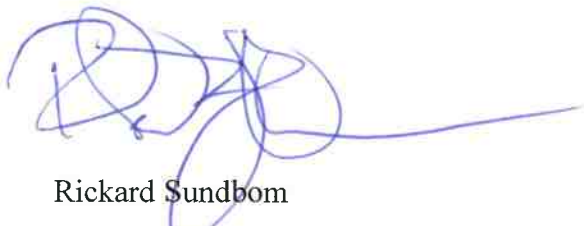
Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Införandet av programmet stärker uppföljning och kontroll av privata utförare.

Kommunstyrelsens kontors förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen föreslås hemställa att kommunfullmäktige beslutar följande:

- Program för uppföljning av privata utförare gällande mål och riktlinjer 2019-2022 antas.



Rickard Sundbom
Stadsdirektör



Magnus Claesson
Ekonomi- och finansdirektör

Handläggare: Vivian Ichu
Ekonomistrateg
Ledningsstöd ekonomi
Telefon (direkt): 08-52302095
E-post: vivian.ichu@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Akten

Samtliga nämnder

Bolagskoncernen Telge

Kommunstyrelsens kontor, Ekonomistrateg Vivian Ichu



Rapport | 2018-11-27

Program för uppföljning av privata utförare - mål och riktlinjer 2019-2022

Ekonomiavdelningen
Ledningsstöd ekonomi
Södertälje kommun
Telefon (direkt): 08-52301000
E-post: sodertalje.kommun@sodertalje.se

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund	3
1.1	Kommunallagens krav på program	3
1.2	Avgränsning	3
1.3	Definition av privat utförande	3
2.	Programmets inriktning	4
2.1	Fullmäktiges strategiska ställningstagande under 2019-2022	4
2.2	Principerna för Södertäljes utformning av programmet	4
2.3	Utvärdering av programmet	5
3.	Nämndernas ansvar	5
3.1	Nämndens ansvar vid upphandling och avtal	5
3.2	Nämndens ansvar för mål och indikatorer	5
3.3	Nämndens ansvar för uppföljning av avtal och tjänster	5
3.4	Nämndens ansvar för redovisning av resultat av måluppfyllelse till fullmäktige	6
3.5	Nämndens ansvar för information till brukare och allmänhet	6
3.6	Nämndens ansvar för allmänhetens rätt till insyn	6
3.7	Tabell Tillsynsformer	7

1. Bakgrund

1.1 Kommunallagens krav på program

Kommuner får, enligt 10 kap. 1 § kommunallagen lämna över skötseln av kommunala angelägenheter till privata utförare. Gentemot kommuninvånarna är kommunen fortsatt ansvarig för verksamheten, på samma sätt som för verksamhet som bedrivs i egen regi. I det fall det i lag eller annan författning anges att verksamhet ska bedrivas av en kommunal nämnd får den inte överlämnas. Om verksamheten innefattar myndighetsutövning, får den överlämnas endast om det i lag finns stöd för det. Enligt 5 kap. 3 § kommunallagen ska kommunfullmäktige varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Syftet med kommunallagens bestämmelse om kontroll och insyn hos privata utförare är att

- stärka ett strategiskt förhållningssätt med enhetlig struktur och förbättrad styrning
- förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare
- öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet

1.2 Avgränsning

Programmet omfattar enligt lagstiftningen alla verksamheter som kommunen upphandlar, dock inte fristående skolor och förskolor, då de utgör egna skolhuvudmän med eget ansvar. Fristående förskolor och grundskolor regleras genom tillståndsgivning där kommunen har insynsrätt i dessa verksamheter.. Eftersom programmet gäller upphandlad verksamhet kan krav på uppföljning, insyn med mera, endast påverka avtal i upphandlingar som ligger framåt i tiden. Programmet får inte genomslag på gällande avtalsrelationer eftersom villkoren redan är reglerade.

1.3 Definition av privat utförande

Kommunen är huvudman för flertalet välfärdstjänster och har därigenom enligt lag ansvar för att tillhandahålla tjänster med tillfredsställande kvalitet till kommunens invånare. Kommunen är huvudman för alla sina angelägenheter oavsett vem som är utförare. Fristående förskolor och skolor är sina egna huvudmän.

Med privat utförare, enligt 10 kap. 7 § kommunallagen, avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande. Det kan exempelvis vara företagsformer som aktiebolag, stiftelser, ekonomiska eller ideella föreningar, enskilda firmor men också idéburna organisationer och kooperativa föreningar. Däremot avses inte hel- eller delägda kommunala bolag eller kommunala stiftelser. En privat aktör blir en privat utförare av en kommunal angelägenhet genom att vinna en offentlig upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

Fristående förskolor och skolor är inte privata utförare utan är sina egna huvudmän och omfattas inte av 10 kap. 7 § kommunallagen.

2. Programmets inriktning

Fullmäktige uppdrar i enlighet med detta program, nämnderna att säkerställa att utförare som nämnden anlitar för att utföra kommunal angelägenhet:

- bedriver verksamheten enligt aktuella lagar, förordningar och föreskrifter som gäller för verksamheten.
- bedriver verksamheten enligt mål och riktlinjer som fullmäktige, och respektive nämnd inom sitt ansvarsområde, fastställer för verksamheten.
- bidrar i utvärdering, uppföljning och statistikinlämning till kommunen, nationella register eller andra myndigheter.
- tillgodoser allmänheten, via kommunen, möjlighet till insyn enligt kommunallagen 8 kap 17 a § kommunallagen.

Utöver detta program har kommunfullmäktige ålagt nämnderna enligt § 2 i respektive nämnds reglemente¹ att kontrollera och följa upp verksamheten respektive nämnd är ansvarig för.

2.1 Fullmäktiges strategiska ställningstagande under 2019-2022

Programmet utgör en viktig del i kommunens arbete med att gynna sund konkurrens när privata utförare anlitas. Södertälje kommun har valt att auktorisera privata utförare via upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

Under programperioden 2019-2022 prioriterar fullmäktige fortsatt kontroll och uppföljning av verksamhet inom vård- och omsorg.

2.2 Principerna för Södertäljes utformning av programmet

Kommunallagens krav på att alla kommuner ska anta ett Program för uppföljning av privata utförare avseende mål och riktlinjer stärker befintliga krav på nämndernas ansvar att följa upp sin verksamhet, oberoende av om den utförs i egen regi eller av privata utförare. Södertälje kommuns program är därför utformat för att vara anpassat till kommunens styrmodell.

Kommunfullmäktige fastställer i Mål- och Budget mål och ägardirektiv som gäller för kommunens samtliga nämnder respektive kommunens bolag. Kommunfullmäktiges mål gäller även för verksamhet när den drivs i privat regi på uppdrag av kommunen eller dess bolag.

¹ "Nämnden skall se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente. Nämnden skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när nämnden har överlämnat en kommunal uppgift till någon annan. Det som sagts i detta stycke framgår också av 6 kap 7 § kommunal/agen.

Nämnden skall regelmässigt till fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret. "

(generella paragrafen i respektive reglemente för facknämnderna)

Utöver Mål- och Budget fastställer fullmäktige olika styrdokument i form av program, policys och riktlinjer som nämnderna även har ansvar att följa.

Nämndens ska inom ramen för sitt specifika samhällsuppdrag och de målgrupper nämnden ansvarar för årligen upprätta en verksamhetsplan med budget. Utgångspunkten är den av fullmäktige fastställda Mål- och Budgeten. I verksamhetsplanen ska nämnden förtydliga och konkretisera kommunfullmäktiges mål och fastställa indikatorer och riktvärden till respektive mål. Verksamhetsplanen ska utgöra stöd för uppföljning av verksamheten och på så sätt bidra till en utvecklad framförhållning och beredskap för verksamhetsförändringar. Planen används för att styra och följa att verksamhet är ändamålsenlig och effektiv, bedrivs och utvecklas i linje med fullmäktiges beslutade Mål- och budget och att lagar, föreskrifter och kommunala mål och riktlinjer följs. Den ska också säkerställa att den interna kontrollen efterlevs och är tillfredsställande.

Varje nämnd har ansvar för att följa upp både de avtal som nämnden tecknat med privata utförare och de uppdragsbeskrivningar som överenskommits med kommunens egen regi. Varje nämnd ansvarar för att oavsett utförare löpande återrapportera måluppfyllelse och resultat kopplat till målen. Detta görs i delårsuppföljningar och årsredovisning.

2.3 Utvärdering av programmet

Programmet för uppföljning av privata utförare kan vid behov uppdateras, men ska utvärderas senast i oktober 2022 inför utformningen av programmets nästa period.

3. Nämndernas ansvar

3.1 Nämndens ansvar vid upphandling och avtal

Nämnden ska vid upphandling av tjänst som är kommunal angelägenhet, utforma upphandlingen enligt fullmäktiges övergripande mål och riktlinjer. Redan i förfrågningsunderlag ska därför nämndens krav enligt detta program beskrivas. Kraven ska därefter återfinnas i de avtal nämnden sluter med den privata utföraren.

3.2 Nämndens ansvar för mål och indikatorer

Verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet ska formuleras i avtal med den privata utföraren. Det ska vara enhetliga krav på privata utförare och egen regi. Förutom verksamhetsmål om kvalitet och effektivitet kan relevanta mål kring kommunens övergripande ambitioner t.ex. miljö, jämställdhet, integration etc. vara del av kravställandet.

3.3 Nämndens ansvar för uppföljning av avtal och tjänster

Kommunens rätt till att följa och inspektera verksamheten ska vara inskrivet i avtal med privata utförare i enlighet med kraven på uppföljning och kontroll som ställs på den egna regin.

Kvaliteten enligt avtalet ska säkras genom olika typer av kontroll, uppföljning och val av tidpunkt för uppföljningen. Inom några av kommunens områden är uppföljning och tillsyn reglerat i lag, vilket styr vilken typ av uppföljning som är möjlig; struktur-, process- eller resultat kvalitet.

Tillsynsformerna (se matris nedan) kan vara:

- Regelbunden tillsyn/insyn/uppföljning enligt plan
- Riktad tillsyn/uppföljning
- Händelsestyrd tillsyn/uppföljning
- Individuppföljning

3.4 Nämndens ansvar för redovisning av resultat av måluppfyllelse till fullmäktige

Verksamhetens måluppfyllelse ska i enlighet med kommunens styrmodell redovisas av nämnden för fullmäktige i delårs- och årsbokslut. Måluppfyllelse ska visa en total bild av uppnådda resultat i nämndens verksamhet oberoende av utförande.

3.5 Nämndens ansvar för information till brukare och allmänhet

Nämnden är informationsägare för sin verksamhet. När enskild kan välja mellan flera utförare ska nämnden tillgängliggöra möjlighet för brukare och allmänhet att få information om verksamheterna som ingår i valsystem. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig.

3.6 Nämndens ansvar för allmänhetens rätt till insyn

Nämnden ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Nämnden ska i sin begäran precisera vilken information som efterfrågas. Information som begärs in från privata utförare ska ha en koppling till upphandlingen och avtalet med utföraren. Begäran kan omfatta t.ex. information om verksamheten, kvalitet, avvikelser, brukarundersökningar, personaltäthet, personalens utbildning, miljöarbete, integration, jämställdhet, ägaruppgifter, offentliga ekonomi - och företagsuppgifter.

Utförarens skyldighet att lämna information begränsas enbart till uppgifter som kan utföra företagshemlighet enligt lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter.

3.7 Tabell Tillsynsformer

Vad	Kontrollmoment	Kommentarer
Följande uppföljningsformer är generella och omfattar även verksamhet utförd i kommunens egen regi.		
Regelbunden och riktad tillsyn/insyn/uppföljning	Kontrollera att verksamheten arbetar utifrån avtal, lagar och regler.	<i>Tillsyn</i> utövas dels av kommunen, dels av tillsynsmyndigheter (t.ex. inspektionen för vård och omsorg för socialtjänst). <i>Uppföljning</i> görs av kommunen utifrån uppdrag/avtal, lagar och regler. Kommunen har <i>insyns rätt</i> i fristående skolor. Kommunen har därigenom rätt att hålla sig informerad om den fristående skolans verksamhet, däremot inte att göra påpekanden eller utförda förelägganden. <i>Riktad tillsyn/ /uppföljning</i> görs på förekommen anledning utifrån behov av att granska ett specifikt område, en specifik fråga eller efter ett inkommet klagomål. <i>Händelsestyrd tillsyn/uppföljning</i> görs t.ex. efter ett inkommet klagomål
Oanmälda besök	Ge en översiktlig bild av förhållandena på ett stort antal verksamheter	
Individuppföljning	Kontroll av att enskild som får någon insats från kommunen får rätt stöd i överensstämmelse med eventuella beslut	Utövas av handläggare inom respektive verksamhet.